

VLIEGENDE HOLLANDERS

Aflevering 7: DE RAMPWEEK

geschreven door

Winchester McFly/
Joost Reijmers,
Thomas van der Ree

V5 - 22 februari 2019

Slagroomtaartjes, éclairs, merengues, allerlei soorten gebak.

Het is allemaal voor ANTHONY FOKKER (45) die de taartjes één voor één naar binnen werkt, pratend met vroegere biograaf BART POLAK (34). Tekst in beeld: '5 juli 1935' --

TONY

Die hele discussie hout versus metaal, da's gewoon een reclametruc van die Amerikanen. Houten vleugels zijn net zo sterk.

POLAK

Metaal heeft geen voordelen?

TONY

Amper. Neem nou ook wat.

POLAK

Maar de geluidsdemping is wel groter, toch?

TONY

Als ik in een machine zit dan wil ik het ook voelen. Hier, deze is lekker.

Tony schuift een taartje naar Polak, maar die houdt zijn aandacht op zijn notitieboekje, de relatie tussen hen is behoorlijk bekoeld sinds aflevering 5 --

POLAK

Ik ben hier gewoon als journalist, Anthony.

TONY

'Meneer Fokker' dan graag.

Polak schrijft kalmpjes verder. Tony grijpt een hand tissues uit een doos die naast zijn bord staat en snuit zijn neus --

POLAK

U kreeg onlangs een order voor dertig bommenwerpers voor het leger. Dat was vast een opluchting.

TONY

Een opluchting? Waarom?

Polak kijkt hem smalend aan. 'Kom op'...

TONY

We zitten midden in een economische crisis, het gaat met iedereen slecht.

POLAK
Niet met Koolhoven, daar gaat het
steeds beter.

TONY
Wat is je punt?

POLAK
U bent groot geworden door de
oorlog, ik kan me voorstellen dat
herbewapening u als muziek in de
oren klinkt.

TONY
Ik wil niet... Laten we het over
m'n burgermachines hebben. Ik ben
 bezig met een nieuw ontwerp,
intrekbaar landingsgestel-

POLAK
U denkt niet dat er een nieuwe
oorlog komt?

TONY
Ik ben gewoon maar een
vliegtuigbouwer. Maar de
aerodynamiek van deze nieuwe
kist, dat is een van de beste-

POLAK
En als het oorlog wordt?

TONY
(om er vanaf te zijn)
Dan wordt die in de lucht
gevochten, ja... Maar ik focus me
nu op de burgerluchtvaart.

Polak schrijft alles op...

7.04 **EXT. SCHIPHOL - DAG**

7.04

'DE VOLGENDE OORLOG WORDT IN DE LUCHT GEVOCHTEN' staat er
in de krant als kop boven het interview met Fokker in de
Maasbode.

ALBERT (46) leest de krant met weerzin. Hij staat op het
gras van Schiphol, naast SUZE (45), HANS (22), APPIE (15),
PIA (13) en NEELTJE (35).

Albert bespreekt de kop met Hans --

ALBERT
Hij kan niet wachten op een
nieuwe oorlog, kan ie weer lekker
geld verdienen.

HANS
Denk jij dat er weer een oorlog
komt..?

ALBERT
Natuurlijk niet. Die fout gaan we
niet nog een keer maken.

SUZE EN NEELTJE

bespreken intussen Neeltjes liefdesleven --

NEELTJE
Een maand of zes. Ik had zelfs
z'n ouders al ontmoet. En ik
bleef maar denken, op wie lijkt
ie nou toch? Hij had van die
kleine tandjes... En vorige week
wist ik het ineens. Hij is
sprekend een van de nonnen van
m'n MMS.

SUZE
(lachend)
Oh nee...

NEELTJE
Ik heb het meteen uitgemaakt.
Daar ga ik niet naast liggen.

SUZE
Je vindt nog wel iemand.

NEELTJE
Ach. Of niet.

PIA (O.S.)
Daar is Jan!

Iedereen kijkt op. De SIRENE van Schiphol begint te loeien,
als teken dat er een toestel gaat landen --

ALBERT
Mooi op tijd.

SUZE
Hij landt niet zelf, toch?

ALBERT
Zeker wel.

APPIE
Heb je de brandweer gewaarschuwd?

ALBERT
Hee! Dat zeg je niet.

SUZE
Dat is niet grappig, Appie.

ALBERT
Beetje trots zijn op je broer. De
jongste piloot van de KLM.

APPIE
(mompelt)
Co-piloot.

De DC landt kalm en sierlijk op de landingsbaan.

EVEN LATER

wachten De Plesmans bij het toestel. KOENE DIRK PARMENTIER (31) stapt als eerste naar buiten. Daarna zijn co-piloot JAN PLESMAN (22), van top tot teen in strak KLM uniform.

De familie Plesman en Neeltje geven hem een daverend applaus. Jan grijnst van oor tot oor --

SUZE
Ging het goed?

JAN
Ja hoor. Nog een looping gedaan
boven Dover.

PIA
Echt?

JAN
Nee joh. Koen heeft bijna alles
gevlogen.

PARMENTIER
Nog een paar vluchten en hij kan
het zonder me af.

Albert geeft zijn zoon een trotse schouderklop. Jan ziet Neeltje staan --

JAN
Ah, mevrouw Mussert is er ook
bij.

Meteen voelt Neeltje zich aangevallen, terwijl iedereen door elkaar praat om de sfeer te redden --

SUZE
Niet weer die politiek...

HANS
Ze is hier voor jou, sukkel.

ALBERT
Is dat nou een manier om
hallo te zeggen?

PIA
Wie is Mussert?

NEELTJE
De NSB heeft 8% van de stemmen
gekregen, Jan. Dan kan je wel
doen of ik gek ben...

ALBERT
Jan, bied je excuses aan.

JAN
Het spijt me... dat je een NSB'er
bent.
(snel door)
Maar we vergeten het
belangrijkste...

Jan haalt triomfantelijk een cadeau tevoorschijn en overhandigt het met een zwier aan Pia --

JAN
Voor de jarige.

RATS! Pia scheurt enthousiast haar cadeau open --

PIA
Niet...

Het is een Leica IIIa --

JAN
Schijnt een goeie te zijn. Snelle
sluiterijd of zoiets?

Pia vliegt Jan om de hals. Hans kijkt naar het prijskaartje dat nog op het toestel zit --

HANS
Jezus... hoeveel verdien jij?

Pia slaat de achterkant van de nieuwe camera dicht, draait het rolletje door en kijkt stralend naar de familie --

PIA
Even allemaal bij elkaar...

Terwijl de familie Plesman bij elkaar gaat staan, sluit Jan expres Neeltje buiten. Ze merkt het en zet teleurgesteld een stap opzij om buiten de foto te vallen --

PIA
Lachen!

FAMILIE PLESMAN
(juichend)
Gefeliciteerd!

7.05A INT. FOKKER FABRIEK - KANTOOR CO VAN TIJEN - DAG

7.05A

Tony, CO VAN TIJEN (38) en FRITS FENTENER VAN VLISSINGEN (53) staan in Tony's oude kantoor over bouwtekeningen van wat uiteindelijk de Fokker G.1 gaat worden.

Het is een jachtkruiser met dubbele staartbomen, vaste machinegeweren in de neus en een draaibare geschutskoepel. Tony is niet enthousiast --

TONY
Ja, m'n jagers willen ze wel.

VAN TIJEN
Komen we eindelijk weer uit het rood.

VAN VLISSINGEN
Dit is hoe de markt zich ontwikkelt, Anthony.

TONY

Maar we raken de *burgerluchtvaart* kwijt. De KLM heeft nog maar een handjevol Fokkers vliegen.

VAN TIJEN

Ze zijn blij met de Douglassen.

VAN VLISSINGEN

En daar verdienen we goed aan.

TONY

Maar er staat geen Fokker op.

Van Tijen kijkt smekend naar Van Vlissingen, die doet een dappere poging --

VAN VLISSINGEN

De Fokkerfabriek kan, op het moment, niet leveren wat het grote publiek zoekt. Tenminste niet zolang je vasthoudt aan-

TONY

Nee, Frits. Ik ga *niet* de fabriek omgooien voor metaalbouw. Weet je wat dat kost?

VAN VLISSINGEN

Dan geven we extra aandelen uit...

TONY

Geen sprake van.

VAN VLISSINGEN

...en met extern kapitaal moderniseren we vervolgens...

TONY

Net als in Amerika. Allemaal extra kapiteins op het schip en uiteindelijk word *ik* overboord gemieterd.

Van Vlissingen geeft het op. Van Tijen sluit vermoeid zijn ogen --

TONY

Plesman moet gewoon een paar nieuwe kisten bij me bestellen. Ik heb een nieuw ontwerp, perfect voor de KLM. Het enige wat jij hoeft te doen is me met Plesman in een kamer zetten.

Van Vlissingen knikt, dat kan hij wel doen, al heeft hij er weinig vertrouwen in. Van Tijen loopt gefrustreerd weg.

7.06 INT. KLM KANTOOR - KAMER PLESMAN - DAG

7.06

Tony staat overenthousiast de bouwtekening van de F.56 uit te leggen in Alberts kantoor --

TONY
Meer passagiers, meer comfort,
groter vliegbereik. Dan ben je
dus veel eerder in Indië, dus
meer vluchten, meer winst.

Tony geeft het ene na het andere vel papier aan Albert, die de getekende ontwerpen met tegenzin bestudeert en doorgeeft aan een ongemakkelijke PIETER GUILONARD (40).

Buiten Alberts kantoor houdt Neeltje vanaf haar bureau de meeting in de gaten --

TONY
En voordat deze klaar is kunnen
jullie hiermee de drukte
opvangen, kijk, de F.37...
Wacht... wacht...

Tony bladert door zijn papieren, kan de juiste niet vinden. In de tussentijd deelt Albert een blik met Guilonard, die zijn hoofd schudt. *Dit is niks...*

Tony heeft inmiddels zijn kapotte leesbril op zijn neus gekregen en vindt de juiste papieren. Hij legt hem Albert voor, maar die schuift ze meteen opzij --

ALBERT
Je krijgt een goeie som voor de
Douglassen, toch?

TONY
Jawel.

ALBERT
Eh... je neus...

Tony merkt te laat dat zijn neus loopt. Hij grijpt een handvol Kleenex uit de zak van zijn jasje en veegt zijn lopende neus af --

ALBERT
Dus leg mij nou eens uit waarom
we hier zitten?

TONY
Maar kijk, een intrekbaar
landingsgestel, veel
aerodynamischer. Geef me een
order en we winnen allemaal.

ALBERT
Je hebt al gewonnen! Je krijgt
geld voor andermans toestellen.
En er is niks dat ik daar aan kan
doen. Wat wil je nou nog meer?

TONY
Ik wil ze zelf bouwen!

Het kwam er onverwacht emotioneel uit. Guilonard kijkt naar de grond en zelfs Albert valt even stil. Maar hij blijft bij zijn punt --

ALBERT
Dan moet je stoppen met je houtconstructies.

TONY
En als ik voor de Douglassen nou eens wat minder vraag? Ik zou kunnen zakken tot... 140.000 gulden per toestel.

Guilonard kijkt op, maar Albert is niet onder de indruk --

TONY
130.000.

Albert schudt kort van nee --

TONY
120.000, m'n laatste bod.

GUILONARD
Maar dan leg je erop toe...

Tony negeert Guilonard, blijft Albert recht aan kijken --

TONY
Laat me die kisten bouwen.

Albert staat op, rolt de ontwerpen van Tony op en bundelt ze samen --

ALBERT
Ik ben druk, Anthony. Over een paar dagen vertrekt Mussert met de Sperwer naar Indië en nou wil die hele gekkenclub van haar hem komen uitzwaaien...

Hij wijst richting Neeltje, die zich meteen beledigd terugdraait aan haar bureau. We zien haar NSB-speldje --

ALBERT
...dus bedankt voor je komst. We laten het weten.

Tony voelt de afwijzing. Hij draait zich met een ruk om en vertrekt.

Albert wacht tot hij weg is, kijkt Guilonard dan aan en gooit de tekeningen in de prullenbak. Guilonard grinnikt.

TITELKAART OVER ZWART:

14 JULI 1935

DE EERSTE CRASH

7.06A INT. DC-2 - DAG

7.06A

In een vliegende DC-2 zitten zes STEWARDESSEN IN OPLEIDING zenuwachtig in de stoelen. Co-piloot Jan staat in de deuropening van de cockpit en spreekt ze toe --

JAN

In Amerika hebben ze al een tijdje stewardessen, maar hier in Nederland wil mijn vade- wil *directeur Plesman* dat jullie meer gaan doen dan alleen bedienen.

Een ARTS gaat intussen de jonge vrouwen langs om hun pols te voelen, noteert de gegevens op een kladblok --

JAN

In de eerste plaats zijn jullie gastvrouw. Jullie zorgen dat de sfeer prettig is aan boord, dat iedereen zich op z'n gemak voelt. Jullie worden pioniers! Net als de eerste piloten.

Jan zet zichzelf schrap, geeft een teken aan de piloot achter hem --

JAN

Maar dan moeten jullie wel tegen vliegen kunnen.

Het toestel maakt een STIJLE DUIK en een paar kandidaten schreeuwen het uit. Het toestel maakt enorme duikvluchten op en neer, één van de meiden geeft over in het gangpad.

Slechts één van de kandidaten heeft nergens last van. Dit is JENNY (20), ze geniet met volle teugen.

7.07A EXT. SCHIPHOL - DAG

7.07A

De doodzieke stewardess kandidaten stappen lijkbleek het toestel uit. Albert en Neeltje staan ze beneden aan de trap op te wachten --

ALBERT

Bedankt allemaal. Daar naar binnen voor de psychologische test.

Jan stapt als laatste het toestel uit, hij wijst op Jenny --

JAN

Da's een goeie, pa.

Albert kijkt haar na, terwijl op de achtergrond een Fokker F-XXII op, de "Kwikstaart", opstijgt --

JAN
(tegen Neeltje)
En volgens mij is ze niet joods,
dus een prima kandidaat, toch?

ALBERT
Niet dit weer...

NEELTJE
Jan, ik heb niks tegen Joden. De
NSB heeft niks tegen Joden. We
hebben Joodse leden!

JAN
Ja, en hoeveel? Iedereen kan toch
zien waar dat naartoe gaat?

ALBERT
Ophouden nou! Ik wil er niks meer
over horen.

JAN
Ik mag haar toch wel zeggen-

ALBERT
Meisjes plagen kusjes vragen,
Jan.

Tot Neeltjes verbazing krijgt Jan ineens een rood hoofd en loopt hij snel weg.

Neeltje kijkt hem na, kijkt vragend naar Albert. Die knikt, glimlachend. *Ja, Jan is verliefd op haar.* --

Neeltje lacht geschrokken --

ALBERT
Geef hem maar geen illusies,
goed?

BANG -- een knal in de verte. Albert en Neeltje kijken op. Er komt rook uit een van de motoren van de Kwikstaart.

Ze zien het vliegtuig met een scherpe bocht terugdraaien naar Schiphol --

ALBERT
Oh Christus.

Het vliegtuig helt steeds verder over --

ALBERT
Kom op... je haalt het. Je gaat
het halen.

Plotseling verzakt de linkervleugel, de Kwikstaart tolt om zijn as. De vleugel raakt de grond...

In de verte crasht De Kwikstaart, op de in aanleg zijnde A4. Het duurt een paar seconden voor de DOFFE KLAP Albert en Neeltje bereikt.

Albert schreeuwt het uit van angst en onmacht als er zwarte rook uit het wrak opstijgt.

Ook het groepje stewardess-kandidaten kijkt verschrikt toe.

Albert kan zijn ogen niet van de rookwolk afhouden, terwijl om hem heen SIRENES beginnen te loeien.

7.08A **ARCHIEFBEELDEN** 7.08A

van het geraamte van het uitgebrande vliegtuig, liggend aan de voet van de dijk.

7.09 **INT. HUIS FOKKER - WOONKAMER - DAG** 7.09

Tony legt de krant op tafel en kijkt er met grote ogen naar. De foto van de brandende machine is voorpaginanieuws. "De Kwikstaart verongelukt" in grote zwarte letters.

"...een Fokker 22..." staat er in het artikel.

Met een RUK smijt Tony de krant van de tafel af. De pagina's dwarrelen door de kamer --

JOJO

Ja, hallo!

JOJO DE LEUW (29), een pittige Amsterdamse met een schoonmaakschort voor, kijkt Tony kwaad aan --

JOJO

Is dat nodig? Ik was hier net klaar.

TONY

Ik betaal je toch?

JOJO

Om je huishouden te besturen, niet om de hele dag achter je dikke kont aan te lopen.

TONY

Als het je niet bevalt...

JOJO

Dan wat? Ga jij je eigen troep opruimen? Nee, dacht ik ook niet.

Tony wil iets zeggen, maar zijn neus begint te lopen en hij grijpt een handvol Kleenex uit een doos, veegt zich schoon.

Als hij klaar is gooit hij demonstratief de opgebalde Kleenex bij de kranten op de grond --

JOJO
Oh, heel fraai.

Tony loopt naar zijn studeerkamer en knalt de deur dicht, terwijl Jojo zuchtend begint op te ruimen.

7.10   **INT. KLM KANTOOR - KAMER PLESMAN - DAG**   7.10

Albert zit met gesloten ogen achter zijn bureau. Neeltje leest voor --

NEELTJE
...het overlijden van uw echtgenoot beschouw ik als een persoonlijk verlies. De enige troost die ik uit dit tragische ongeval kan halen is de wetenschap dat uw man niet heeft hoeven lijden. Hoogachtend en met diep medeleven, Albert Plesman et cetera et cetera.

ALBERT
Ja. Drie kopieën, alsjeblieft.

Neeltje knikt en staat op --

NEELTJE
Kan ik verder nog iets voor je doen?

ALBERT
Kan je de cijfers van de... eh... de notulen eh...

NEELTJE
Albert, ga lekker naar huis.

Albert wil er tegenin gaan, maar kan niks bedenken om te zeggen. Hij staat op en pakt zijn jas en hoed.

7.12   **EXT. KLM KANTOOR - DAG**   7.12

Albert loopt over straat naar huis. Kaak malend, alle voorbijgangers negerend.

Hij passeert een NIEUWSKIOSK waar mensen zich verdringen om het laatste nieuws over de crash te lezen.

7.13   **INT. FOKKER FABRIEK - KANTOOR CO VAN TIJEN - DAG**   7.13

Tony overlegt op stevige toon met Co van Tijen --

VAN TIJEN
Het was de motor, da's de schuld van Pratt & Whitney, niet van ons.

TONY

En denk je dat Jan lul op straat dat ook zo ziet? Die leest "Er is een Fokker gecrasht." Nou, daar moet ik dus niet in gaan zitten denkt ie dan. Heb ik allemaal al meegemaakt in Amerika, met die football coach. Werden al m'n F-10's aan de grond gehouden.

Van Tijen zucht. Tony heeft een punt --

TONY

Dus dit is wat we doen. We bouwen een nieuwe burgerkist voor de KLM. En die verkoop lekken we aan de kranten. Als mensen dat lezen...

VAN TIJEN

Dit heeft toch geen prioriteit...

TONY

Dit heeft de hoogste prioriteit! We bouwen hem van metaal, als we het slim aanpakken hoeft het helemaal niet zoveel te kosten.

VAN TIJEN

Dat weet je helemaal niet.

TONY

Dit is waar ik goed in ben. Kijken naar de concurrentie. Wat werkt er, wat niet? Namaken, beter maken, perfectioneren. Zo heb ik De Spin ook gemaakt.

Van Tijen schiet in de lach. Hij denkt lang na, schudt zijn hoofd, *het kan echt niet* --

VAN TIJEN

Ik heb iedereen hier nodig voor de militaire productie.

TONY

Geef me één tekenaar mee.

Van Tijen zucht. Het lijkt de makkelijkste manier om Tony weg te krijgen. Hij pakt zijn telefoon...

7.14A INT. HUIS FOKKER - DAG

7.14A

Jojo staat in de keuken een smerige spuugbakje van Tony schoon te schrobben als in de hal de voordeur open gaat. Er klinken MANNENSTEMMEN. Jojo kijkt verbaasd op.

Ze loopt de gang in en treft Tony aan met een JONGE ONTWERPER, met een schetsboek onder zijn arm --

JOJO
Wat krijgen we nou?

TONY
Bezoek.

JOJO
Je hebt nooit bezoek.

TONY
Nu wel dus. En hij wil vast wel
iets drinken.

JOJO
Je hebt niks in huis.

TONY
Dan haal je dat toch even? Run je
nou m'n huishouden of niet?

JOJO
Had je niet even kunnen bellen?

TONY
Naar mijn eigen huis?

JOJO
Dan hoef ik niet te toveren als
er ineens mensen over de vloer
komen.

Tony kijkt met een glimlach de ontwerper aan --

TONY
Hart van goud, hoor.
(naar Jojo)
Koffie, graag. En wat lekkers
voor d'r bij.

Jojo pakt gefrustreerd haar jas. Tony gaat de ontwerper
voor naar de studeerkamer, kijkt Jojo nog even met
pretoogjes na.

TITELKAART OVER ZWART:

16 JULI 1935

DE TWEDE CRASH

7.16 **INT. KLM KANTOOR - KAMER PLESMAN - DAG**

7.16

Albert, Guilonard en Parmentier bestuderen een stapel
nieuwe ontwerpen. DOUGLAS DC-4 staat er in statige letters
boven. Albert is onder de indruk --

ALBERT
Als ze dit voor elkaar krijgen...

PARMENTIER

Hoe lang voor ze een prototype af hebben?

GUILONARD

Duurt nog wel even. Douglas zoekt nog investeerders om-

Neeltje komt zonder te kloppen binnen, een bleek gezicht --

NEELTJE

Er is nog een vliegtuig neergegaan.

ALBERT

(geschrokken)
Wat!? Welke?

NEELTJE

De Maraboe. In Iran, bij het opstijgen in brand gevlogen.

ALBERT

Doden..?

NEELTJE

Iedereen heeft het overleefd.

Albert haalt opgelucht adem. Guilonard grijpt de telefoon al. Albert draait zich naar Parmentier --

ALBERT

Jij. Meteen naar Schiphol. Jij gaat die mensen naar huis brengen. Staat de Rietvink klaar?

Guilonard knikt, druk bellend --

ALBERT

Neem die. Doe in godsnaam voorzichtig. Nou oplazeren.

Terwijl Parmentier weghaast, krijgt Guilonard contact --

GUILONARD

Ja, met Guilonard. Ik wil verbinding met Bushir.

ALBERT

Wat een week...

GUILONARD

Morgen dat vertrek van Mussert nog.

ALBERT

Christus. Kan die achterlijke fascist niet gewoon thuisblijven?

Neeltje voelt zich bezwaard, maar houdt haar mond.

7.17 INT. HUIS FOKKER - DAG

7.17

De ontwerper zit gebogen over de eerste schetsen voor een nieuw vliegtuig. De radio staat zacht aan. Jojo komt de studeerkamer binnen, zet koffie naast hem neer.

Ze passeert Tony die in een leren fauteuil de eerste schetsen bestudeert, overal vuile vaat naast hem op de grond. Ze zet het zuchtend op een dienblad --

JOJO

Kan je dit niet gewoon op je fabriek doen? Ik ben geen serveerster.

TONY

Serveerster is beter dan werkster, toch?

JOJO

Ik ben ook je werkster niet. Ik ben de chef van je huishouden.

TONY

Krijg ik ook nog koffie, chef?

JOJO

Staat in de keuken.

TONY

En wat lekkers?

JOJO

Als je lief bent geweest.

Tony moet om haar lachen. Jojo probeert streng te blijven maar glimlacht ook. Dan hoort Tony iets op de radio --

TONY

Zet harder, zet harder!

De ontwerper zet snel de radio harder --

RADIOSTEM (V.O.)

...de DC-2 "de Maraboe" heeft bij het opstijgen vlam gevat. Er vielen geen gewonden. Voor de achtergebleven reizigers heeft de KLM een toestel gestuurd...

TONY

Eerst De Kwikstaart, nou de Maraboe! Ik zie de krantenkoppen al weer.

Maar dan slaat Tony's wanhoop langzaam om in een plan...

Hij springt op en snelt naar zijn bureau, hij zoekt koortsachtig door een stapel kranten, smijt links en rechts dingen van het bureaublad af --

JOJO (O.S.)
 Anders gooi je het gewoon weer
 lekker op de grond allemaal!

Tony vindt waar hij naar zocht: een papiertje met een snel gekrabbeld telefoonnummer.

Hij belt het nummer, wacht ongeduldig af tot er wordt opgenomen --

TONY
 Polak! Fokker hier. Heb je het
 gehoord van die crash in Iran?...
 Ja... Ja, ik wil er wel wat over
 kwijt, ja. Heb je tijd?

De ontwerper en Jojo delen een bezorgde blik...

7.18A **ARCHIEFMATERIAAL**

7.18A

van het vertrek van Schiphol van NSB-leider Anton Mussert in de 'Sperwer', naar Nederlands-Indië, op 17 juli 1935.

Er staan honderden auto's op Schiphol, duizenden nationaalsocialisten zijn toegestroomd om hem uit te zwaaien. En allemaal doen ze vrolijk de Hitler-groet.

Mussert loopt langs de massa, schudt handjes, terwijl het publiek juicht en "Wij zijn niet bang!" zingt. Uiteindelijk stapt hij in de DC-2 van de KLM, zwaait een laatste keer.

De motoren worden aangeslagen en het toestel stijgt op richting Nederlands-Indië.

7.19 **INT. HUIS PLESMAN - EETKAMER - DAG**

7.19

Albert leest de krant, en staat te trillen van woede --

ALBERT
 Is hij nou godverdomme helemaal
 van de pot gerukt?

SUZE
 Ab!

Het gezin Plesman zit aan het ontbijt. Geschrokken blikken naar Albert. Hij draait de krant naar het gezin. Het voorpaginanieuws van vandaag:

"FOKKER: 'ONGELUKKEN TE WIJTEN AAN KLM'".

SUZE
 Wat!?

ALBERT
 (leest voor)
 "...ik hoop dat het nu voor iedereen duidelijk is dat deze problemen het bestuur van de KLM zijn aan te rekenen, niet de producenten van de vliegtuigen."

Jan, in zijn KLM uniform, komt achter zijn vader staan en leest mee --

JAN
 "... piloten moeten onnodige risico's nemen om de rigide dienstregeling te halen. Door op zo'n roekeloze wijze met mensenlevens om te gaan kon een ramp niet uitblijven."

ALBERT
 Dus ik heb het gedaan!

JAN
 Die startbaan in Iran zit vol met gaten! Dit had met een Fokker moeten gebeuren, dan was er niemand levend uitgekomen.

HANS
 Ik dacht dat Fokker je grote held was?

JAN
 Maar ik... hij kan toch niet zomaar... *Wat een klootzak!*

Jan gooit de krant kwaad neer, kijkt zijn vader aan --

JAN
 Iedereen met een beetje verstand snapt dat dit jouw schuld niet is. En als ze het niet snappen dan leg ik het ze wel uit.

De steun van zijn zoon doet Albert goed --

SUZE
 Je kan dit niet over je heen laten gaan, Ab.

ALBERT
 Wat doe ik eraan dan?

JAN
 Ik ga!

ALBERT
 Goeie vlucht!
 (tegen Suze)
 Ik ga geen ruzie maken via de kranten.

SUZE
Doe je voorzichtig?

JAN
Nee.

SUZE
Jan...

JAN
Ja, ma. Altijd. De Gaai is
gloednieuw.

Jan kust zijn moeder en vertrekt. Albert en Suze praten
meteen al weer door --

SUZE
Maar de Raad vindt dit ook niet
leuk om te lezen, toch?

ALBERT
Nee, da's waar...

7.20 **EXT. KLM KANTOOR - DAG**

7.20

Albert en Suze lopen arm in arm naar de KLM --

SUZE
Je moet wel kalm blijven.

ALBERT
Ik *ben* kalm.

SUZE
Hij is in de fout gegaan, dus *hij*
moet zijn excuses aanbieden.

Albert luistert maar half, hij ziet dat de menigte bij de
nieuwskiosk groter is dan twee dagen geleden. En iedereen
kijkt zijn kant op. Het zijn geen vrolijke blikken.

Albert wordt er ongemakkelijk van, ziet mensen naar hem
wijzen, over hem praten --

SUZE
Succes.

Suze kust Albert. Ergens zegt iemand 'moordenaar!' en
Albert draait zich meteen om, maar ziet niet wie het was --

SUZE
Laat ze. Als die mensen uit Iran
weer veilig thuis zijn dan staan
ze weer te juichen.

Albert hoopt dat ze gelijk heeft, loopt naar het kantoor
toe.

7.21A INT. KLM KANTOOR - VERGADERZAAL - DAG

7.21A

De voltallige Raad van Bestuur praat door elkaar. Iedereen staat, woedend over tafel wijzend en schreeuwend.

Aan de kop van de tafel zit Albert. Hij blijft kalm.

Recht tegenover hem zit Tony. Hij is ook kalm.

BAM BAM BAM! Van Vlissingen slaat herhaaldelijk met zijn vuist op tafel --

VAN VLISSINGEN
Stilte! Stilte allemaal!

Iedereen gaat weer zitten. Fuld wijst woedend naar Tony --

FULD
Waarom zitten wij tegenover deze man? Hij haalt de KLM publiekelijk door het slijk.

Fuld krijgt bijval van een aantal Raadsleden, wordt juist aangevallen door een paar andere. Van Vlissingen houdt zijn handen omhoog om iedereen weer stil te krijgen --

VAN VLISSINGEN
Wat we nodig hebben is eensgezindheid. Als mensen bang worden om te vliegen dan hebben we *allemaal* een probleem. Laten we Anthony een kans geven zichzelf te verantwoorden.

Fuld bindt in. De Raadsleden gaan weer zitten --

VAN VLISSINGEN
Anthony..?

Tony kijkt de tafel rond. Iedereen wacht --

TONY
Ik sta achter mijn woorden.

Meteen weer commotie bij de raadsleden. Van Vlissingen RAMT op het tafelblad voor stilte --

TONY
De Melbourne race heeft een catastrofale invloed gehad op jullie beoordeling van risico's. Goeie reclame ja, maar ten koste van de veiligheid.

ALBERT
(ijzig kalm)
Dus de Kwikstaart en de Maraboe, dat was onze schuld?

TONY
Is het de mijne?

ALBERT

Ik praat niet met de krant.

TONY

Ik ben vliegtuigbouwer en piloot, dat geeft me de autoriteit om hierover te spreken.

ALBERT

Wanneer heb je voor het laatst zelf gevlogen?

Tony glimlacht, niet onder de indruk --

TONY

Jullie willen over op de Amerikanen. Dat mag. Ik ben het er niet mee eens, maar dat mag. Maar jullie gaan te snel.
(tegen Albert)
Je wil teveel in één keer. Dat gaat niet. Dan moet er iets klappen.

Tony houdt zijn hand omhoog en maakt een kleine ruimte tussen duim en wijsvinger --

TONY

Dit is je marge, dit is het verschil tussen succes en een ramp. En hoe sneller jij gaat, hoe groter de kans dat je mist.

ALBERT

Ga ik te snel of ga jij te langzaam?

Gemompel onder de Raadsleden. Van Vlissingen ziet dat Albert een flink aantal leden aan zijn zijde heeft --

ALBERT

Je gaat in ieder geval wel snel naar de pers.

TONY

Ik vond dat het publiek geïnformeerd moest worden.

ALBERT

Ja? Net nadat ik je laatste, achterhaalde, houten ontwerpen heb geweigerd? Is dat toeval? Of krijgen wij straf?

TONY

Ik... die journalist heeft... Ik probeerde juist het gesprek aan te gaan, daarom zit ik hier toch ook?

ALBERT
Ik heb geen enkele interesse in
een gesprek.

Instemmend geknik. Tony schrikt --

ALBERT
Je krijgt gewoon je commissie
voor de Douglassen. Verder zijn
we klaar. Zakelijk regelen we het
via Van Tijen en als je de KLM
nog één keer zwartmaakt in de
pers, dan stappen we naar de
rechter.

Instemming van de Raad, ook Van Vlissingen kan niks voor
Tony betekenen --

TONY
We kunnen hier toch samen
uitkomen? Bestel een aantal
nieuwe kisten bij me en ik vertel
die journalist dat de KLM weer op
de goeie weg is.

Nu valt hij toch echt door de mand bij de laatste
Raadsleden die hij nog aan zijn kant had.

Albert staat op, loopt naar de deur en opent hem
demonstratief.

Tony is geschokt, kijkt een laatste keer om zich heen, ziet
dat hij geen medestanders heeft en zijn gezicht verhardt.

Hij staat op en loopt naar de deur. Sist in het voorbijgaan
Albert nog toe --

TONY
Je komt wel bij me terug.

Tony vertrekt. Albert sluit de deur achter hem.

Hij gaat zitten en deelt een opgeluchte blik met de
notulerende Neeltje. Hij is weg. Eindelijk.

TITELKAART OVER ZWART:

20 JULI 1935

DE DERDE CRASH

7.22A EXT. SCHIPHOL - DAG

7.22A

ARCHIEFMATERIAAL van een druk Schiphol.

Het is een drukte van jewelste op Schiphol. Duizenden
mensen drommen samen op het groene grasveld.

OVERGANG NAAR:

Albert en Guilonard staan op het gras af te wachten --

ALBERT
Hoe lang nog?

GUILONARD
Paar minuten. Druk wel, hè?

Albert kijkt naar het enthousiaste publiek, glimlacht in zichzelf --

ALBERT
Je had weer gelijk, Suus...

Albert en Guilonard lopen langs een aantal verslaggevers die staan te wachten. Albert gaat recht voor de groep verslaggevers staan --

ALBERT
(schreeuwt)
Polak?

POLAK
Ja..?

Voorzichtig stapt Bart Polak naar voren --

ALBERT
Meekomen. Jij krijgt de beste plek vandaag. En een exclusief interview met Parmentier.

Albert loopt richting de landingsbaan. Polak wenkt haastig naar zijn fotograaf, samen rennen ze achter Albert en Guilonard aan.

Er klinken motoren in de lucht, de SIRENE gaat, iedereen kijkt op. Daar komt een glanzende DC-2 aan.

Albert en Guilonard kijken naar het naderende vliegtuig --

ALBERT
En nou gewoon een mooie landing...

De DC-2 stuurt aan op de landingsbaan...

De wielen klappen uit...

Het publiek juicht en applaudisseert...

Albert en Guilonard ballen hun vuisten samen, *laat het alsjeblieft niet fout gaan nu...*

De DC-2 maakt een sierlijke landing.

Albert en Guilonard zuchten opgelucht.

Albert loopt richting het vliegtuig, gebaart Polak om hem te volgen met zijn fotograaf.

BIJ DE DC-2

stapt Parmentier uit, gevolgd door de passagiers.

Iedereen wordt onder applaus door Polaks fotograaf vereeuwigd, waaronder een kleine baby van zes maanden --

ALBERT
De KLM brengt de mensen altijd
weer thuis.

Albert schudt Parmentier dankbaar de hand, samen poseren ze voor een foto. Albert fluistert Parmentier toe --

ALBERT
Goed werk.

PARMENTIER
Makkelijk vluchtje.

Met de armen over elkaars schouder kijken Albert en Parmentier naar de camera. KLIK KLIK KLIK!

Ineens wordt Albert bij zijn arm gegrepen. Als hij zich omdraait kijkt hij in het lijkleke gezicht van Guilonard --

GUILONARD
Kan je even meekomen?

Albert schrikt van Guilonard's toon --

ALBERT
Wat is er aan de hand?

GUILONARD
Meekomen. Alsjeblieft.

7.23 **EXT. SCHIPHOL - HANGARS - DAG**

7.23

Met zijn hand op Alberts rug leidt Guilonard zijn baas weg van alle ogen. Hij weet niet hoe hij moet beginnen --

GUILONARD
Ik... ik...

ALBERT
Zeg het.

Guilonard slikt. Zijn ogen worden waterig --

GUILONARD
Er is er weer een neergegaan.

ALBERT
Nee toch. Niet Mussert...!?

GUILONARD
Nee... Ples, het is De Gaai.
In... in de Alpen...

ALBERT
De Gaai? Maar daar zit Jan in.

Guilonard knikt. Het dringt nog niet door tot Albert --

ALBERT
Wat bedoel je neergegaan?

GUILONARD
Er zijn geen overlevenden.

ALBERT
De Gaai?

GUILONARD
Het spijt me.

ALBERT
Dat kan helemaal niet.

GUILONARD
Ples, het spijt me.

ALBERT
Nee, dit is onzin. De Gaai? Die
is net nieuw. Hoe... kunnen we...

Guilonard knikt. Albert blijft hem in de ogen kijken, kan het nieuws gewoonweg niet accepteren, hij ademt zwaar --

ALBERT
Is er niet- er moet een fout zijn
gemaakt of zo.

GUILONARD
Je moet naar Suus toe.

ALBERT
Maar Jan... Jan... oh god...

Albert zakt ineens door zijn benen, gaat op het asfalt zitten. Guilonard naast hem.

In de verte heerst nog steeds feeststemming.

"Lang leve de KLM! HOEZEE! HOEZEE! HOEZEE!"

7.24A **EXT. SCHIPHOL - DAG**

7.24A

Albert wordt aan de arm door Guilonard meegevoerd naar een auto. We zien alleen zijn strakke, verstarde gezicht. Albert krijgt niks meer mee van de wereld om hem heen.

Guilonard helpt hem met instappen --

ALBERT
(in trance)
Naar kantoor...

De auto komt in beweging.

7.25   **INT. KLM KANTOOR - DAG**   7.25

Albert loopt versuft de werkvloer op.

Pas als hij halverwege is merkt hij dat het voltallige personeel is gaan staan. Meerdere mensen zijn in tranen.

Doodse stilte. Niemand weet iets te zeggen.

Albert loopt naar zijn kantoor toe.

Voor de deur staat Neeltje, met rode ogen.

Albert wijst naar de deur van zijn kantoor --

ALBERT
M'n spullen...

Neeltje draait zich om, loopt het kantoor binnen en komt terug met Alberts koffertje, zijn jas, zijn hoed.

Albert pakt ze aan en vertrekt.

7.26   **EXT. KLM KANTOOR - DAG**   7.26

Albert loopt naar buiten. Alles om hem heen klinkt mijlenver weg.

Hij begint langzaam te lopen.

De menigte bij de kiosk is alweer groter geworden. Iedereen kijkt Albert aan.

Albert ziet ze niet eens.

7.27   **EXT. BALISTRAAT - DAG**   7.27

Albert komt aan bij zijn huis en blijft staan.

De sleutels in zijn hand, maar hij durft niet naar binnen.

Hij staat aan de grond genageld.

Albert staart naar de blauwe lucht. Witte wolkjes trekken sereen voorbij. De wereld draait onverstoord verder --

SUZE (O.S.)
Wat sta jij nou te doen?

Suze stapt de straat op, een verbaasde uitdrukking op haar gezicht --

SUZE
Jij moest toch op Schiphol zijn?

Albert verzamelt alle moed die hij in zich heeft, en pakt Suze dan bij haar handen --

ALBERT
 Lieverd... het is... er is iets
 heel ergs gebeurd...
 (...)
 Onze Jantje... onze jongen... hij
 is neer- hij is neergegaan... in
 de Alpen.

Suze vertrekt geen spier --

ALBERT
 Hij... hij heeft het niet
 overleefd...

Suze schudt langzaam haar hoofd --

SUZE
 Dat kan niet. Die Gaai was- die
 was net nieuw..!

ALBERT
 Het is echt waar.

Suze trekt zich los van haar man, en doet een stap
 achteruit.

Een lang, doodstil moment --

ALBERT
 Hij is-

Suze SCHREEUWT het uit. Het gaat door merg en been.

Albert wil naar haar toe om haar te troosten, maar ze
 draait zich van hem weg en rent terug naar binnen.

Albert blijft alleen achter op straat.

7.28 **INT. HUIS PLESMAN - WOONKAMER - DAG**

7.28

Van boven klinkt het hartverscheurende gehuil van Suze.
 Albert zit met zijn kinderen in de woonkamer. Grote
 verslagenheid op alle gezichten --

HANS
 Nee...

Appie en Pia kijken radeloos voor zich uit. Albert probeert
 iets te zeggen, maar er komen geen woorden --

PIA
 Wat moeten we nou doen?

Haar stem klinkt afgeknepen. Niemand geeft antwoord --

PIA
 (begint te huilen)
 Ik weet niet wat ik moet doen.

Hans ontfermt zich over zijn zusje. Appie reageert nergens meer op.

Albert staart een moment zich uit. Dan staat hij op en loopt hij weg --

APPIE

Pa?

ALBERT

Ik moet Jan thuisbrengen.

Zijn kinderen kijken hem niet-begrijpend aan --

ALBERT

Z'n... z'n lichaam... Ik moet zijn begrafenis regelen...

Hans legt zijn armen om Appie en Pia heen. Ze kruipen tegen hem aan en huilen.

Albert kijkt naar zijn kinderen op de bank. Geen idee wat hij moet zeggen.

Dan vertrekt hij.

7.29A **INT. HUIS PLESMAN - SLAAPKAMER / DC-2 - NACHT**

7.29A

Doodse stilte in de slaapkamer van Albert en Suze.

Albert ligt op zijn rug, staart naar het plafond. Suze ligt met haar rug naar hem toe, zachtjes snikkend.

Albert sluit zijn ogen.

FLITSEN van bliksem en KNALLEND onweer.

Albert haalt onrustig adem... probeert zichzelf onder controle te houden...

FLITSEN van de laatste momenten van Jan in de cockpit van de Gaai. KABAAL van alle turbulentie.

JAN

We vliegen blind! Geen positie.

Albert probeert de beelden af te schudden, ogen stijf dicht.

IN DE COCKPIT gaan overal gillende alarmen af --

JAN

Gas af! Flaps uit! Bemanning, maak klaar voor-

Vanuit de dichte mist doemt plotseling een bergwand op --

Alberts ogen springen wagenwijd open...

Hij slaat met een RUK de deken van zich af en stapt uit bed.

7.30   **INT. HUIS PLESMAN - SLAAPKAMER JAN - NACHT**   7.30

Albert stapt de kamer van Jan in.

Op het bureau ligt de vliegeniersbril die Jan van Tony kreeg.

Albert pakt hem op en bekijkt het ding. Hij knijpt steeds harder in het droge leer.

Albert zakt op Jans bed neer en kijkt naar de posters op de muur...

Een ELTA poster, een KLM poster, een Fokker poster...

Naast het bed staat een schaalmodel van de DC-2 op Jans bureau. Albert pakt het ding en --BAM -- gooit het kapot tegen de muur.

Albert heeft niet door dat Appie en Pia geschrokken om de hoek van de deur kijken --

ALBERT

Ga slapen.

Als ze blijven staan --

ALBERT

Ga slapen jullie! Weg! Laat me alleen! Ga weg!

Appie en Pia vertrekken. Albert blijft alleen achter, te midden van de spullen van Jan.

7.31A   **EXT. BEGRAAFPLAATS - DAG**   7.31A

Jans kist wordt naar beneden getakeld. Suze heeft haar kinderen stevig tegen zich aangetrokken. Ze huilen met z'n vieren.

Albert staat er naast. Hij huilt niet. Zijn gezicht strak.

7.32   **INT. HUIS PLESMAN - WOONKAMER - DAG**   7.32

De woonkamer staat helemaal vol met bloemen.

Familie en vrienden in zwarte kleding praten zachtjes met elkaar. Albert en Suze worden gecondoleerd.

De kinderen staan bij elkaar, proberen zich af te zonderen van alle aandacht.

Hans krijgt een kneepje in zijn schouder van een buurman. Hans knikt beleefd, maar als de man weg is steekt hij kort zijn tong uit. Appie en Pia grinniken zachtjes.

DISSOLVE TO:

Iedereen is weg. Albert, Suze en de kinderen zitten zwijgend tussen alle bloemen, moe van alle emoties.

DISSOLVE TO:

De helft van de bloemen is verdwenen.

Suze zit in haar eentje op de bank, Albert komt binnen met een dienblad met een glas melk en een boterham.

Hij zet het bij haar neer, maar ze raakt het eten niet aan. Albert weet niet wat hij moet zeggen en loopt weg.

DISSOLVE TO:

Er staan nog maar een paar bossen bloemen.

Er is een DOMINEE op bezoek.

Hij heeft Suzes handen vast en praat op ingeleefde toon, maar Suze heeft duidelijk geen zin in praatjes over het hiernamaals.

DISSOLVE TO:

Er staat nog maar één bos bloemen, helemaal uitgebloeid.

Suze kijkt er naar... haalt de dorre bloemen voorzichtig uit de vaas... en doet ze in een vuilnisbak.

7.33 **INT. HUIS PLESMAN - EETKAMER - DAG**

7.33

Albert en Suze zitten, ver verwijderd van elkaar, aan de eettafel.

Een KLOK verderop in de woonkamer maakt het enige geluid... tik... tok... tik... tok... tik... tok...

Albert zoekt naar woorden --

ALBERT

Hij was gelukkig... Daar ben ik blij om.

Suze geeft geen kik.

Tik... tok... tik... tok... tik... tok...

ALBERT

Hij had iets gevonden waar ie trots op was.

Tik... tok... tik... tok...

ALBERT
Toen ie hier de laatste keer de
deur uit ging-

Ineens staat Suze op. Ze loopt zonder Albert aan te kijken
naar de woonkamer.

Albert blijft alleen achter.

FADE NAAR ZWART.

7.34   **INT. HUIS PLESMAN - WOONKAMER - DAG**   7.34

De foto die Pia van het gezin op Schiphol nam staat
ingelijst op tafel. Suze staart er onophoudelijk naar.

Albert komt de woonkamer in, zijn jas al aan --

ALBERT
Loop je mee?

Suze blijft naar de foto kijken. Ze reageert niet --

ALBERT
Een beetje frisse lucht is goed
voor je.

Suze draait zich niet om.

Albert weet niet meer wat hij nog meer kan zeggen. Hij
vertrekt.

De voordeur klikt dicht. Suze kijkt nog steeds naar de
foto.

7.35   **EXT. KLM KANTOOR - DAG**   7.35

Albert loopt in zijn eentje naar zijn werk toe.

Zijn rug recht, zijn blik strak naar voren, als je niet
beter wist zou je niet zeggen dat hij een enorm verlies
heeft geleden.

7.36   **INT. KLM KANTOOR - DAG**   7.36

Zacht geroezemoes op de werkvloer. Iedereen is
geconcentreerd bezig. Telefoontjes worden gepleegd. Neeltje
tikt een brief.

Albert komt binnen. Hij wordt niet meteen opgemerkt en hij
loopt kalm door het kantoor heen.

Neeltje is de eerste die hem ziet. Ze staat op --

NEELTJE
Albert... We hadden je nog niet
verwacht...

ALBERT
Gewoon een werkdag, toch?

NEELTJE
Wil je niet nog een tijdje thuis
blijven?

ALBERT
Geen behoefte aan.

Albert draait zich naar zijn personeel en ziet dat iedereen is stilgevallen en zijn kant op kijkt --

ALBERT
Bedankt allemaal, voor de kaarten
en de bloemen. Maar we zijn hier
niet om elkaar zielig te vinden.
Aan het werk.

Iedereen gaat weer aan het werk. Albert wil zijn kantoor binnengaan, maar Neeltje houdt hem tegen --

NEELTJE
Er is nog iets voor je...

Neeltje loopt naar haar bureau, en komt terug met een hoedendoos.

Albert maakt de doos open... de pilotenpet van Jan zit erin. Albert knikt kort, neemt de doos mee.

7.37 **INT. KLM KANTOOR - KAMER PLESMAN - DAG**

7.37

Albert achter zijn bureau, staart verdoofd voor zich uit --

NEELTJE (O.S.)
Albert..?

Albert schrikt op. Neeltje staat er, misschien al een tijdje, en kijkt hem vragend aan --

NEELTJE
Wat wil je dat ik doe?

ALBERT
Sorry... wat..?

NEELTJE
Hij weigert weg te gaan.

ALBERT
Wie..?

Neeltje haalt haar schouders op. Wie denk je?

ALBERT
Fokker is hier? Nu?

Ze knikt. Albert knikt dat ze hem door mag laten.

Neeltje loopt weg, en even later komt Tony binnen. Hij is zichtbaar gespannen.

Albert kijkt hem alleen maar aan --

TONY

Ik wou je persoonlijk condoleren.

Albert knikt kort --

TONY

Ik ken die pas in de Alpen. En het stormde, dus waarschijnlijk kregen ze ijs op de propellers en moesten ze dalen. Maar als het dan mist in dat dal kom je er niet meer uit, en het terrein-

ALBERT

Ik heb nog geen crashrapport gezien. Jij wel?

TONY

Nee...

ALBERT

Dus je lult gewoon maar wat. Je weet er helemaal niks van.

TONY

Wat ik bedoel is... Jan was een goeie piloot. Dit had iedereen kunnen gebeuren.

ALBERT

Dat was het?

TONY

Ja.

ALBERT

Je bent hier niet om een nieuw vliegtuig aan me te slijten?

TONY

Nee, natuurlijk niet.

ALBERT

Oh. Zeker?

TONY

Ja...

ALBERT

Ik had niet gedacht dat je het zo makkelijk op zou geven.

TONY

Ik... wou je condoleren.

ALBERT
Maar je hebt wel een nieuw
toestel voor me?

TONY
Als je wil kunnen we daar later
een afspraak-

ALBERT
Waarom niet nu?

Tony twijfelt nog even, Albert lijkt oprecht
geïnteresseerd...

Zenuwachtig opent Tony zijn tas en haalt er een
bouwtekening uit --

TONY
Het is een middendekker, en het
onderstel kan in de vleugels
getrokken worden. Dubbele
kielvlakken, dus extra stabiel-

ALBERT
Ja, stop maar.

Want Albert keek geen moment naar de tekening, blijft
alleen maar naar Tony kijken. Hij glimlacht kleintjes,
bevestigd in zijn vermoedens.

Tony voelt zich bespeeld --

TONY
Je vraagt er toch zelf om?

ALBERT
Ongelofelijk.

TONY
Ik wou hem naar Jan vernoemen.

En dat schiet Albert totaal in het verkeerde keelgat. Hij
staat op, zijn ogen spugen vuur --

ALBERT
D'r uit.

TONY
Maar waarom-

ALBERT
Jij denkt echt dat ik dit- dit
onding ga kopen als je hem naar
Jan vernoemt!?

TONY
Zo bedoelde ik het niet.

ALBERT
Lazer toch op, man!

TONY
 Maar Ples, dit is de beste kist
 die ik ooit heb ontworpen! En hij
 is veilig. Veiliger dan de
 Douglassen.

Albert rukt een bureaula open, haalt er een stapel papieren
 uit en smijt ze met een KLAP op tafel.

Tony kijkt verbaasd naar de bouwtekeningen van de DC-4 --

ALBERT
 Dit is waar de Amerikanen mee
 bezig zijn. Boeing, Lockheed,
 Douglas straks ook.

Tony probeert de tekeningen te ontcijferen --

ALBERT
 Drukcabines. Ze zetten het hele
 toestel onder druk zodat we boven
 het weer kunnen vliegen.

Tony weet niet wat hij hoort --

ALBERT
 Kan jij dat ook? Een luchtdichte
 cabine maken? Met je hout en je
 linnen?

Natuurlijk niet. Tony rolt stilletjes zijn bouwtekening
 weer op en loopt geschokt weg.

Albert staat op en volgt hem.

7.38A INT. KLM KANTOOR - DAG

7.38A

Tony loopt het KLM kantoor door. Albert loopt achter hem
 aan, schreeuwt hem toe zodat iedereen hem kan horen --

ALBERT
 En nou blijf je voor eens en voor
 altijd weg! Hoor je me? We hoeven
 je kisten niet meer!

Tony vertrekt zonder een woord te zeggen.

Albert is nog een beetje opgefokt, ziet ineens een
 MEDEWERKER die de krant zit te lezen --

ALBERT
 Wat flik jij nou? Leg
 onmiddellijk die krant neer en ga
 aan het werk!

Neeltje komt op Albert afgesneld --

NEELTJE
 Albert, dat is zijn werk. Hij is
 van de promotie afdeling.

Albert kijkt de geschrokken man even aan, kijkt naar de krant die hij leest. De Los Angeles Times van 31 juli 1935. Een pagina vol foto's. Inclusief het wrak van de Gaai.

En bij het wrak staat Anthony Fokker. Ter plaatse bij de locatie van de crash, te midden van reddingspersoneel.

Albert kijkt verbaasd naar de foto, kijkt naar de deur waar Anthony Fokker net door is verdwenen.

7.39 **INT. FOKKER FABRIEK - DAG**

7.39

ARCHIEFMATERIAAL van de productie van jagers en bommenwerpers in de Fokker fabriek.

OVERGANG NAAR:

De futloze Tony kijkt uit over de werkvloer. Van Vlissingen staat naast hem. Werknemers passeren zonder Tony een blik waardig te gunnen --

VAN VLISSINGEN

Je kunt het Albert niet kwalijk nemen. Moeilijke tijden.

TONY

Oorlogskisten dus...

VAN VLISSINGEN

De vraag is hoelang we het in die markt gaan redden zonder een wissel naar metaalbouw.

Tony lacht bitter --

VAN VLISSINGEN

En ik begrijp je angst om met investeerders in zee te gaan, die onderschrijf ik ook tot op zekere hoogte, maar-

TONY

Ach, wat maakt het uit?

Van Vlissingen kijkt verbaasd naar Tony. Zo gedesillusionneerd kent hij hem niet --

TONY

Wat is er nou eigenlijk veranderd in de afgelopen twintig jaar? Hout, staal, passagiers, bommen, mijn fabriek, jouw fabriek, onze fabriek, niemands fabriek, wat maakt het allemaal uit?

Tony laat Van Vlissingen bij de vliegtuigen achter --

TONY

Maak het maar in orde.

7.40 INT. FOKKER FABRIEK - KANTOOR VAN TIJEN - DAG

7.40

Van Tijen zit aan de telefoon als Tony zonder te kloppen zijn kantoor binnenkomt met een grote bruine koffer --

VAN TIJEN
(Engels, in telefoon)
Ik kan de specificaties per
koerier sturen. Dan heeft u ze...

Tony opent een kluis en begint stapels geld in de koffer te proppen --

VAN TIJEN
(verbijsterd)
Ik bel u zo terug.

Van Tijen hangt op en loopt geschrokken naar Tony toe --

VAN TIJEN
Wat doe je?

TONY
Ik ben klaar, Co.

VAN TIJEN
Klaar?

TONY
De KLM hoeft me niet meer, Europa
klapt in elkaar... Ik ga terug
naar Amerika.

VAN TIJEN
Maar je kan toch niet zomaar de
kluis plunderen?

TONY
Waarom niet? Mijn bedrijf, mijn
geld.

Even is Van Tijen met stomheid geslagen --

VAN TIJEN
Daar moet ik salarissen van
betalen, onderdelen kopen...

TONY
Ik wil voor het einde van de week
de helft van de bedrijfsreserves
op mijn privé-rekening hebben
staan, ja?

Tony klikt de koffer dicht en vertrekt --

VAN TIJEN
Dit kan je niet maken! Anthony!
Anthony?

Maar Tony is al vertrokken.

7.41 INT. HUIS FOKKER - DAG

7.41

Het huis van Tony is schoon en opgeruimd. Jojo zit op de bank en leest een tijdschrift.

Ze springt snel op als ze de deur hoort opengaan. GEBONS en GEDREUN als Tony met deuren slaat en de kamer binnen komt --

JOJO

Kan je nou nooit eens normaal
thuiskomen?

TONY

Je moet mijn overhemden laten
wassen, mijn broeken persen en
nieuw ondergoed kopen. Oh, en na
zaterdag hoef je niet meer terug
te komen want ik vertrek naar New
York.

JOJO

Op vakantie?

TONY

Nee, voor altijd. Ik gooi dit
huis in de verkoop. Ik doe toch
niet meer mee hier. Het is....

Een HOESTBUI zorgt ervoor dat hij bijna geen lucht meer krijgt.

Jojo slaat hem op zijn rug, komt naast hem zitten terwijl hij rood aangelopen op de grond zakt.

Als hij eindelijk tot rust komt heeft hij tranen in zijn ogen, en niet alleen van de hoestbui --

TONY

Het is voorbij.

Tony ziet het medelijden in Jojo's ogen en veegt ruw de tranen uit zijn ogen, vermant zich --

TONY

Er liggen lakens op zolder, voor
de meubels. Sleutels kan je
inleveren bij m'n notaris.

JOJO

En ik dan? Weet je hoe moeilijk
het is om werk te vinden?

TONY

Ik schrijf wel een goeie
referentie voor je.

Tony staat op en wil al naar zijn studeerkamer lopen --

JOJO

Kan ik niet met je mee?

Tony kijkt verbaasd over zijn schouder --

TONY
Jij? Ben je ooit buiten Nederland
geweest?

JOJO
Nou... nee. Maar een huis is een
huis, toch? In New York hebben ze
toch ook stof?

TONY
En wat gaan de mensen daarvan
zeggen, wij met z'n tweeën?

JOJO
Wat kan mij het nou schelen wat
mensen zeggen?

Tony glimlacht ondanks zijn verdriet. Hij mag deze blondine
wel en overweegt het...

7.42A INT. KLM KANTOOR - VERGADERZAAL - DAG

7.42A

De Raad van Bestuur is weer bijeen, er wordt zachtjes over
en weer gesmoest.

Albert stapt kordaat de ruimte binnen en gaat zitten. Van
Vlissingen maant iedereen tot stilte --

VAN VLISSINGEN
Graag vraag ik een moment stilte
voor de slachtoffers van de
Kwikstaart en de Gaai. Goeie
mannen en vrouwen die ons te
vroeg ontnomen zijn.

Schuivende stoelen als iedereen opstaat.

De mannen staan in een kring rond de grote tafel.

Albert kijkt de tafel rond. De meeste mannen staan met hun
ogen dicht. Albert wacht ongeduldig af --

VAN VLISSINGEN
Dankuwel.

Iedereen gaat zitten, behalve Albert --

ALBERT
Terzake.

Verbaasde blikken, Albert gaat wel heel snel over op de
orde van de dag --

ALBERT
Het is voor de toekomst van dit
bedrijf van levensbelang dat er
vliegtuigen komen die boven het
weer kunnen vliegen.
(MORE)

ALBERT (cont'd)
 Het mag nooit meer gebeuren dat
 een vliegtuig door te extreem
 weer verongelukt.

De leden van de Raad wisselen korte blikken uit --

ALBERT
 Ik ga hoogstpersoonlijk naar
 Amerika om Douglas op het hart te
 drukken dat er haast is geboden
 bij de ontwikkeling van
 drukcabines. Dat zal de toekomst
 van het vliegen maken of breken.
 En om te bewijzen dat we het
 menen, zal ik hem namens de KLM
 geld toezeggen.

Bezorgde blikken over en weer. Fuld schraapt zijn keel --

FULD
 Hoeveel had je precies willen
 investeren?

ALBERT
 Driehonderdvijftigduizend gulden.

Doodse stilte --

VAN VLISSINGEN
 Is dat niet wat excessief..?

ALBERT
 Wij zijn geen maatschappij van
 ongelukken, wij zijn een
 maatschappij van successen. Dus
 we moeten vooruit denken en
 blijven vernieuwen. Anders durft
 er straks niemand meer te vliegen
 en dan was alles voor niks.

Van Vlissingen legt zijn hand op Alberts arm --

VAN VLISSINGEN
 We hebben natuurlijk allemaal het
 volste begrip-

ALBERT
 Begrip koop ik niks voor. Ik ga
 naar Amerika. En de KLM gaat
 investeren. Wie het daar niet mee
 eens is, mag het nu zeggen.

Geschrokken blikken over en weer. Iedereen kijkt naar Van
 Vlissingen... maar die gaat weer zitten.

Albert krijgt zijn zin.

Albert zit met Appie en Pia aan de keukentafel --

PIA
Hoe lang blijf je weg?

ALBERT
De boot duurt vijf dagen, de
besprekingen zijn zo voorbij.

APPIE
Maar dan moet je ook nog terug.

ALBERT
Ja...

PIA
Nog eens vijf dagen.

APPIE
Kan je niet gewoon bellen?

ALBERT
Daar is het iets te ingewikkeld
voor, jongens.

PIA
Kan je niet een andere keer gaan?

ALBERT
Ik moet zorgen dat de vliegtuigen
het beste van het beste zijn,
zodat er nooit meer zoiets
gebeurt als met Jan.

De kinderen kijken elkaar ongemakkelijk aan --

APPIE
Vindt mama het goed dat je gaat?

ALBERT
Mama snapt het wel.

7.44A INT. HUIS PLESMAN - SLAAPKAMER - DAG

7.44A

Suze ligt op bed. Albert heeft zijn koffer gepakt en staat
klaar om te vertrekken --

ALBERT
Lieverd... ik ben-

SUZE
Goeie reis, Ab.

ALBERT
Ik bel je zodra ik aankom in New
York.

SUZE
Je doet maar.

Albert buigt zich over Suze en geeft haar een zoen.

Suze verstijft. Albert trekt zich terug.

Albert pakt zijn koffer op en wil vertrekken. Appie en Pia kijken vanuit de gang zwijgend toe --

ALBERT
Letten jullie een beetje op mama?

Na een laatste blik op zijn rouwende echtgenote loopt Albert naar buiten. Hij trekt zachtjes de deur dicht.

7.45A **EXT. INCHECK HOLLAND-AMERIKA LIJN - DAG**

7.45A

TOEEEEEEETTT -- het stoomschip van de Holland-Amerika lijn blaast zijn sloopshoorn. Albert en Neeltje staan samen in de rij voor de 2e klasse --

NEELTJE
Ik loop daar toch alleen maar in de weg...

ALBERT
Moet ik dan alleen gaan? Ik heb je daar nodig.

BOP! Een klein jongetje botst tegen Neeltje op --

NEELTJE
(glimlacht)
Geeft niks.

Het jongetje rent verder. Hij draagt een zwarte hoed en pijpenkrullen. Neeltje kijkt nu pas goed naar de mensen om haar heen. Rijen en rijen Joodse mensen verlaten Europa.

Neeltje schrikt. Met een kleine beweging haalt ze het NSB-speldje van haar jas en stopt het weg.

Albert kijkt om zich heen --

ALBERT
Dat meen je niet. Dat meen je toch godverdomme niet.

Neeltje volgt Alberts blik...

IN DE VERTE

ziet hij Tony en Jojo in de rij staan voor de overdekte passage naar de 1e klasse staterooms --

ALBERT
Ik zit *letterlijk* met die rotvent opgescheept.

7.46 **EXT. HOLLAND-AMERIKA BOOT - DAG**

7.46

Het schip is uitgevaren, een klein groepje mensen kijkt op het achterdek van het schip naar de kust van Nederland.

Neeltje kijkt naar Albert, die afwezig naar de kolkende golven achter het schip staart.

Neeltje wijst naar de vogels --

NEELTJE
Hoe lang zouden ze het volhouden?

Albert haalt zijn schouders op --

NEELTJE
Zou toch wat zijn als er eentje
helemaal mee naar Amerika vliegt.

Albert glimlacht zwak --

NEELTJE
De laatste keer dat ik Jan zag
maakten we ruzie.

Alberts gezicht verstart --

NEELTJE
Ik dacht echt dat ie me haatte.
Ik wou dat ik een kans had gehad
om-

Neeltje schiet vol, Albert houdt zich groot --

ALBERT
Zullen we naar de restauratie? Ik
lust wel wat te drinken, jij ook?

Albert draait zich om en loopt weg. Neeltje blijft nog even bij de reling staan. Ze haalt het speldje van de NSB uit haar zak... en gooit het overboord.

EEN VERDIEPING HOGER

staan Tony en Jojo aan de reling. Tony geniet met gesloten ogen van de frisse zeelucht.

Naast hem laat Jojo een harde BOER --

TONY
Goeiemorgen!

Jojo is kotsmisselijk. Ze houdt zich vast aan de reling en heeft haar hand voor haar mond --

JOJO
Sorry, ik-

Nog een BOER --

JOJO
Blijft dit zo?

TONY
Het is nu nog rustig.

TONY
Drink nou wat. Dat helpt, echt.

JOJO
Jaja, grapjas.

TONY
Ik meen het. Neem wat thee.

JOJO
Hou op nou. Ik had nooit mee moeten gaan.

TONY
Ik vind het wel leuk, hoor.

Tony schenkt een glas water voor Jojo in. Jojo glimlacht zwak, maar ze blijft misselijk.

Tony kijkt om zich heen in de eetruimte. Hij ziet...

ALBERT EN NEELTJE

aan de andere kant van de eetzaal zitten.

Neeltje eet. Albert krijgt geen hap door zijn keel --

NEELTJE
Hoe was de zalm?

ALBERT
Het is me een beetje te veel.

Neeltje kijkt naar zijn bord. De zalm is amper aangeraakt.

Neeltje raapt haar moed bij elkaar. Ze neemt een flinke slok wijn en kijkt net zo lang naar Albert tot hij terugkijkt --

NEELTJE
Het is niet erg.

ALBERT
Misschien dat ze er in de keuken nog wat mee kunnen.

NEELTJE
Je mag best triest zijn. Je hoeft niet net te doen of het je niks doet.

Albert veegt een pluisje van zijn servet --

ALBERT
Ik heb nooit gezegd dat het me niks doet.

NEELTJE
Ik mis hem ook.

ALBERT
Dat is... begrijpelijk.

NEELTJE
Hij was altijd zo koppig. Hij
leek als twee druppels water op
je.

Albert kijkt om zich heen, op zoek naar een ober --

NEELTJE
Ik kan me niet voorstellen hoe
het moet zijn om-

Plotseling staat Albert op, waarbij de wijnglazen
OMKLETTEREN en zijn bestek op de grond valt.

Hij loopt met grote passen weg uit de eetzaal. Andere
passagiers kijken verbaasd op.

Aan de andere kant van de zaal heeft Tony het ook gezien.

Neeltje zet snel de glazen overeind. Een ober snelt op haar
af om te helpen.

7.48 INT. KAJUIT ALBERT - AVOND

7.48

Albert zit op de rand van het bed, probeert zijn ademhaling
onder controle te krijgen. Totale machteloosheid. Hij pakt
een kussen en geeft een aantal HARDE KLAPPEN op.

Dat lucht op. Hij smijt het kussen terug op bed en begint
rustiger te ademen.

KLOP KLOP KLOP...

Piepend gaat de deur open. Neeltje staat in de deuropening.
Rode wijnvlekken op haar jurk --

ALBERT
Het spijt me.

NEELTJE
Mij ook...

Neeltje trekt de deur achter zich dicht en gaat naast
Albert op de rand van het bed zitten.

ALBERT
(meer tegen zichzelf)
Het komt wel goed.

Albert legt zijn hand op die van Neeltje --

ALBERT
Het moet goedkomen.

Albert en Neeltje kijken elkaar aan.

De aanraking wordt een omhelzing.

De omhelzing wordt een zoen.

De zoen wordt intenser... en intenser.

Samen vallen ze achterover op het bed.

Neeltjes jurk gaat omhoog. Alberts riem gaat los.

Hij klimt bovenop haar.

Harde stoten. Vertrokken gezichten. Neeltje grijpt Alberts haar vast en laat niet meer los. Tranen glijden over haar wangen.

Alberts stoten worden heftiger en sneller. Hij drukt zijn gezicht in het kussen, bereikt een hoogtepunt.

Dan...

Stilte.

Langzaam kruipt Albert van Neeltje af, en kijkt geschrokken in haar ogen... *wat hebben we gedaan?*

Neeltje trekt haar kleren weer omhoog, gaat op de rand van het bed zitten.

Albert weet niet wat hij moet zeggen. Uiteindelijk staat hij op en vertrekt hij.

Neeltje blijft geschokt achter in de cabine.

7.49 **EXT. HOLLAND-AMERIKA LIJN - AVOND**

7.49

Albert leunt over de reling en kijkt vertwijfeld naar de zonsondergang in het westen --

TONY (O.S.)

Wij komen maar niet van elkaar af.

Tony komt naast Albert staan met een kommetje vanille-ijs --

TONY

Was het lekker?

Albert schrikt --

TONY

Goeie keuken.

ALBERT

Oh. Ja... lekker.

TONY

Ik heb eigenlijk alleen maar toetjes gegeten.

Tony slaat op zijn buik --

TONY

Ik heb me nooit kunnen beheersen.
Ik heb liever achteraf spijt.

ALBERT

Wacht maar tot je een vrouw in
huis hebt. Die houdt je wel aan
de regels.

TONY

Als je op reis bent mag je de
regels wel even breken, toch?

Albert kijkt Tony argwanend aan... waar doelt hij nou
precies op?

Tony neemt een hap ijs en kijkt naar de zonsondergang --

TONY

Stil is het, hè.

ALBERT

Stiller dan in de lucht.

TONY

Ja... Toen wij jong waren, was
het nog bijzonder, een vliegtuig
zien. Maar nu...

ALBERT

Ik vind het nog steeds bijzonder.

TONY

Maar het is niet meer hetzelfde.

Albert knikt, dat is hij met Tony eens --

TONY

Hebben wij eigenlijk wel eens
samen gevlogen?

ALBERT

Samen..?

TONY

In die tien jaar tijd...

ALBERT

Vijftien jaar. Nee, ik geloof het
niet.

TONY

Vijftien jaar...

ALBERT

En geen dag waarop je me niet
probeerde te belazeren.

TONY
 'Belazeren'... Zo jammer dat je
 er nooit plezier in hebt
 gekregen, in het spel.

ALBERT
 Voor mij was het nooit een spel.

TONY
 Dat bedoel ik. Je neemt alles
 veel te serieus.

ALBERT
 (glimlach)
 Misschien heb je gelijk.

TONY
 Natuurlijk heb ik gelijk. Kan jij
 je ook maar één keer herinneren
 dat ik er naast zat?

Albert kijkt hem verbaasd aan. Tony schiet in de lach.
 Albert ook. Als de lach wegsterft wordt Tony serieus --

TONY
 Ik weet best dat die metalen
 kisten de toekomst zijn...

Daar kijkt Albert van op --

TONY
 Maar voor mij zijn dat geen
 vliegtuigen meer. Dat zijn
 vliegende bussen. Ik wil ze niet
 eens maken.

ALBERT
 Je bent nog veel te jong om met
 pensioen te gaan.

TONY
 Tijd voor wat anders. Nu ben jij
 de man met de macht, Ples.

ALBERT
 De man met de macht... Zo voelt
 het niet...

Tony bekijkt de sombere Albert met mededogen --

TONY
 Hoe gaat het met Suze?

Albert moet slikken als hij aan Suze denkt --

ALBERT
 Ik... ik kom niet meer bij haar.
 We waren altijd... Ik weet niet
 hoe ik met haar moet praten. Het
 is mijn schuld. Dat vindt zij
 ook. Ze zegt het niet, maar ze
 vindt het wel. Het is ook zo.

Tony heeft geen goed antwoord voor Albert, er valt een stilte. Dan bedenkt Albert zich iets --

ALBERT

Heb jij nooit kinderen gewild?

Een treurige glimlach op Tony's gezicht als er een herinnering bij hem naar boven komt --

TONY

Violet wilde wel. Dat was mijn Amerikaanse vrouw. 'Tony jr.' als het een zoon zou zijn. Dat wou ik niet. Beter dat hij zo min mogelijk op mij ging lijken...

ALBERT

En als het een dochter was?

Tony denkt diep na, komt dan tot een treurige conclusie --

TONY

Dat weet ik niet meer...

Hij schudt verdrietig zijn hoofd --

TONY

Ik ben altijd veel te veel met mezelf bezig geweest om iemand anders gelukkig te maken...

Albert knikt. Denkt hier even over na.

Zwijgzaam kijken de twee mannen naar de steeds verder wegzinkende zon --

ALBERT

Was dit het waard?

TONY

Wat?

ALBERT

De droom van het vliegen. Was dit het allemaal waard?

Tony geeft geen antwoord.

Samen kijken de mannen naar het laatste streepje zonlicht, tot ook dat helemaal achter de horizon is verdwenen.

-- EINDE AFLEVERING 7 --